

1889!

HETI LAP.

A zentai járás és környékének közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

EGYES SZÁM ÁRA 5 KR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SCHVARCZ SÁNDOR könyvkereskedése, hová egy a lap szellemi részét illető közlömények, mint az előzetések és hirdetések is küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési díj: Egész évre 2 ft, Fél évre 1 ft. Hirdetési díjak: Egész oldal 16 ft, Fél " 8 ft 50, Negyed " 4 ft 50. Bélyegdíj 30 kr. Többszöri hirdetésnél megfelelő engedmény. Nyilttér petit sora 10 kr.

A helyzetéről.

(Folytatás és vége.)

Az anyagi zavarok, melyek tanácsunk és az azt támogató közgyűlési többség működését bénították, az 1887. évvel szünetelni látszottak ugyan, de még sem volt elkerülhető az évet 4330 ft deficit nélkül lezárni, mi, ha költségvetésünk nagy összegét tekintjük, esekélység ugyan, mert alig teszen 1 és három negyed százalékot.

Másként áll a dolog az 1888. folyó évvel

A folyó évet ugyanis, dacára annak, hogy a védgátak fenntartására a nagy víz következtében több mint 9000 ft fordított, dacára annak, hogy az ár a rétek és legelők tetemes részét elöntötte és a város pénztárát körülbelül 4000 frttal károsította, dacára annak, hogy a városi épületek folyó évben több mint 3000 frttal kevesebbet hajtanak, mint az előzőben, mégis többlettel fogjuk lezárni, mintán a földek, árterek és kaszálók tetemesen drágábban lettek bérbe adva, mint azt az előirányzat megállapította.

Hogy ezen állításunk nem légből kapott, arról mindenki meggyőződhetik, ki nem kiméli a fáradságot, a város kiadásai és bevételeiről vezetett naplótát tüzetesen átvizsgálni.

Ha már most tekintetbe vesszük, hogy az 1887-ik, egyetlen kedvező év a város földjeinek hasznosbérét a folyó évben annyira öregbítette, hogy az nemcsak az előre nem várt kiadásokat és egyes címek alatt befutott bevételek apadását még pedig összesen több mint 16,000 ft-t fedezi, hanem még az év végével szép összegű maradványt eredményez: akkor ezen, terményeink magasabb árai folytán, kedvezőbb évben, a város pénzügyeit aggasztóknak nyilvánítani, gyáva kislelkűségnek, vagy pedig ezélatos roszakarátu elferdítésnek kell tartanunk.

Bátran nézhetünk tehát a jövő elé, nincs okunk az aggodalomra, pénzügyi helyzetünk miatt, sőt biztos kilátásunk van okszerű gazdálkodás és józan takarékoság által a gyorshaladásokozta egyensúlyzavart megszüntetni és közművelődési intézményeink tovább fejlődését eszközölni.

A hozzánk beküldött 1889. évről szóló „Zenta város költségvetési előirányzata“ főnti nézetünket teljesen igazolja, mert első sorban az általunk ismert folyó évi bevételek a kiadásokat jóval túlhaladják, másodsorban az 1889. évre előirányzott bevétel nemcsak nem fulzott, sőt a folyó évi földbérletekhez arányítva nagyon is alacsonyra van számítva.

Az itt elsoroltak mindazt bizonyítják, hogy a pénzügyi helyzet eléggé kedvező.

Annál bajosabbak az állapotok társadalmi helyzetünkben. Egészséges, békés viszonyokat itt meghonosítani, az első kötelessége e város minden nemesebben érző fiának, ki társadalmunk jelenlegi kóros állapotának gyógyításán nem működik közre, az nem hű fia e nemes városnak. Bennünket nem illethet ez ügyben szemrehányás, mi mindent megtettünk a helyzet ez oldalának javítására, és ha polgártársaink ezen kóros állapot megszűnését előidézük, boldog lesz Zenta városa és oly helyzetbe jut, melyet elérhetni, kevés városnak adatott széles ez országban.

Az erdélyrészi magyar közművelődési egyesület felhívása.

Magyarország pénzintézeteihez, szövetkezeteihez és részvénytársaságaihoz

hazafias tisztelettel.

Midőn ezelőtt három évvel egyesületünk a nemzet közhelyeslésével megalakult, kiváló hazafias férfiak, hatóságok és testületek részéről vettük azt a kijelentést, hogy nagyobb mérvű pártolásra érdemes voltunkat iparkodjunk először — tényekkel igazolni. Az eszme különben való nemességét, a föllépés ógató szükségét mindenki elismerte: de

TÁRCZA.

Villamos uton.

— Humoreszk. —

VI

Sohasem érzett gyönyör szállta meg, mióta e nagy elhatározás megszülemlt benne s oly hangulatban érezte magát, melyben kész az ember az egész világot átölelni. Így tért vissza hoteljébe s leült, hogy Kirchberg Woldemárnak néhány sort írjon.

V

Villamos uton.

Midőn Kirchberg Woldemár haza tért, egy hordárt talált lakása előtt, ki hevesen rángatá a „Dr. Kirchberg“-gel jelölt csengőt. Woldemár elvéve tőle a levelet s kinyitá az ajtót; a hordár, kinek meg volt mondva, hogy várjon a feleletre, a tornáczon maradt.

Woldemár mindjárt beléptekor felszakítá a borítékot. A levél igen rövid volt:

„Kedves barátom!“

„Határoz helyet és időt. Beszelnem kell veled. Zsuzsánna nővérednek azonban erről nem szabad tudnia: Lassen Rezső.“

Woldemár nem hitt szemének. De hiszen oly világosan s kézzel foghatólag állt a levélben, hogy Rezső Zsuzsánmát ismerte!

„Tehát mégis tudta, hogy Zsuzsánna volt“ mondá magában. „És ezen tudat dacára ily szemtelen módon mert hozzá közeledni? Hah! most mindent tisztán látok, Zsuzsánna! meg vagy gyalázva! De a kalandor nem fog büntetlenül maradni!“

Csengettek.

A hordár volt, ki a feleletre várt.

Woldemár rögtön az íróasztalhoz ült s taragos sietséggel néhány sort vetett a papíra, melyben tudatá Lassen Rezső urral, hogy minden közlekedést vele szüntet s hogy ma este taruját, Wallner Miksa urat, főtvírórt el fogja hozzá küldeni. Ezután Rezső levélét is beletévé a borítékba s a hordárt a felelettel elküldte.

Woldemár heves felelete Rezsőt legnagyobb fokban mulattatá.

Milyen szemeket fog meresztetni a jámbor Woldemár, ha megtudja, hogyan állnak az aetiák! mondá Rezső, az orvos levelet kezében tartva. „Tehát nem akar tölem több levelet elfogadni. Hiszen ez pompás; de barátom, azért mégis ki-játszák! — Talán inkább ne írjak s személyesen beszéljek veled? — Nem ott találhatnám Zsuzsán-

nát, ez nekem e pillanatban iszonyuan megszégyenítő volna! — Igen, ha egyedül beszélhetnék Zsuzsival!“

Elhatározá magát, hogy Woldemárnak írni fog! — A felhívott hordárnak Rezső felszólítására fel kellett írni a címet s a levelet rögtön elvinni.

Alig három negyedóra múlva visszatért a hordár azon hírrel, hogy a címzett feltörte a levelet, megnézte az aláírást s rögtön ismét összehajtá. A hordár továbbá azt is elmondá, hogy be kellett lépnie Woldemár szobájába s tanujá lenni annak, hogy az orvos a levelet olvasatlanul egy nagyobb borítékba tette.

Woldemár magatartása által Rezső vig kedve csak fokozódott s ezen vig kedvében elhatározta, hogy az orvos előtt mindenről hallgatni fog s őt csak majd a tényről — az eljegyzéssel — fogja meglepni. Ezért csakhamar elhatározta magát egy nyilatkozat megírására, melyet Zsuzsánának a pályaudvarról való hazatértekor kezébe akart csusztatni.

Már oly mértékben alkonyodott, hogy Rezsőnek gyertyát kellett gyújtania, hogy a levelet megírhasa. Ennek befejezése után a pályaudvar felé ment.

Először meg akará kísérteni, Zsuzsánnával

előbb magatartásunk minden tekintetben dicsérendő voltát s sikereinket várta mindenki, az áldozatkészség állandóságát ettől tevén függővé.

Nem tekintve a föltétel súlyosságát, — mert eredményeket érni el megfelelő támogatás nélkül vajmi nehéz — a komoly kikötést indokoltnak ismertük el s e szerint iparkodtunk isten után eljárni.

Eppen azért önérettel mutathatunk most már rá minden vonalon, jelentésképen az áldozott intézeteknek, megindított akciónkra, s hazafias bizalommal hivatkozva az ígéretre, kéresképen a kiérdemelt tovább támogatás iránt.

Nem szöve a nagyszabású s közül ismert közgazdasági, ipari, kereskedelmi stb. mozgalmáról, mit az Emke immár harmadik éve kifejti: nem a pártatlan programról, mit a magyar felekezetek (rom. kath., ref., luth., unit., zsidó, gör. kath.), a nemzetiségek s társadalmi osztályok irányában követ: elég csak kulturális tényeink számbeli kimutatására hivatkoznunk, hogy nem csak nemzeti, de általánosan humánus jellegű is meggyőző bizonyossággal kitessek, s ezekben és erkölcsi jellegben kettős fontosságú ügyünk számára a kérés előjogát mindenképp indokoltnak lássuk.

A folyó 1888. év jan. 1-től kiutalta s folyósítás alá vette az Emke a következő összegeket:

Egyháznak személyi járandóságra, tíz éves megszavazott segély első részlete gyanánt 3645 frt.

Egyháznak dologi kiadásokra és egy évi segélyként 6700 frt.

Fiókoknak személyi járandóságokra 10 éves megszavazott segély első részleteként 5363 frt.

Fiókoknak befektetésre és jutalomra egy éves segélyként 2905 frt.

Népkönyvtárakra 1000 frt.

Ipari célokra 443 frt 41 kr.

Gyertyánfő-alapítvány kamataiból f. 1888. évben két tanító segélye 100 frt.

Összesen tehát 20,156 frt 41 kr-ra megy az Emke f. évi direkt segélyezése.

Kiosztotta és lekötötte tehát az egyesület teljes tőkájének kamatjövendelmét s mindezzel a bejött s igazolt kérelmeknek alig egy negyedét elégítette ki!

Amit tettünk azonban, abban elismeréssel és bátorítással kísérik a cselekvés módját „jogos és nemes munkánkra áldását küldő” fölséges urunkon, királyunkon kezdve, a magas kormány tagjai, a magyar egyházak fejei, a hazafias sajtó, megsegélt vidékeink s kivétel nélkül összes közéleti előkelőségeink.

Ne adjon-e ez bátorságot ismét és ismét zörgetnünk?

személyesen beszélni; de midőn hosszú várakozás után a villanydeleesség hölgyei végre befejezték napi munkájukat s a hivatalból hazamentek, látá, hogy Zsuzsánna két társnője közt eltorlaszolta magát. Ez azonban nem akadályozá meg őt abban, hogy köszöntve odalépett a hölgyekhez.

„Bocsánatot kérek, hölgyeim! Szabad kérem Kirchberg Zsuzsánna kisasszonyt, hogy engem néhány pillanatig hallgasson meg.

Zsuzsánna órák óta rettegett már ezen pillanattól. Azonban legyőzé nyugtalanságát, Rezsőre veté kisírt szemének tekintetét s nyugodt hangon mondá:

„Forduljon bátyámhoz, utam! — E szavakkal társnői után ment s őt a féképnel hagyta.

Rezső boszankodott e kísérlet sikertelensége felett; s elhatározá, hogy egy hordárt, kit ezen eshetőségre magával vitt, küld Zsuzsánna után a levéllel.

Ő maga hoteljébe ment, hogy az estét eszedesen szobájában töltsé. Ez oly ritka eset volt, hogy rajta még a pinczér is csodálkozott, ki Rezsőt már évek óta ismerte.

Rezső éppen vacsorájánál állt, melyet szobájára hozatott, midőn egy hordár a levelet visszahozta neki, melyet Zsuzsánna-hoz írt. A mellékelt

Miután munkaprogrammunk szerint mindannak jövendelmét, amit eddig kaptunk — 300,000 frt évi kamatait — alkotásainkra lekötöttük, azonban — mint az eléggé ismeretes — a meghódítottnál még mindig végtelenül több a meghódítandó: szegyeneljük-e a kérés kötelességét, mit maga a nemzet adott kezünkbe és elvár tőlünk, midőn itt nem mint erdélyiek, hanem az ország fennállását feltételező Erdély megtartásával megbízott öröklők gyanánt kérjük a segélyt.

Minden évben a számadások lezárásakor hazai pénzületeink meghozzák áldozatukat valamely jótékony célra s van-e jótékonyabb annál a munkánál, mely a nyomort nem csak palástolni, de a szellemi felvilágosodás és az erkölcsi felemelkedés, valamint az anyagi jólét eszközöse alapján a népet a nyomor legyőzésére képesíteni s így ember gyanánt, egyszersmind hazafivá is lenni segíti?

Nagy Széchenyink ez álmat írta megvalósítandó törvény gyanánt lobogójára az Emke.

E nagy munkára nem szünettünk meg a segédkezet mindaddig kérni, míg megsegítendő van.

A hazafias napi sajtó egyhangú véleménye pedig, hogy a támogatás intenzivitásának Erdélyre nézve még csak most kell következnie.

Erre nézve tesszük meg mi most ezzel is a formai lépést.

Ideje korán emlékeztetbe hozzuk az ez idő szerinti legaktuálisabb hazai ügyet, s mely tisztelettel kérjük, hogy a gondviselés áldásának évzáró számbavételekor jusson ki az Emke ügyének is az érdemelt figyelem.

Jótékonycélra annyit áldozó hazai pénzületeink s válladataink szentebb célokra s sikeresebben nem használhatóak föl a kiosztandó összeget, mint az Emke által.

Kolozsvárt, 1888. szept. 18.

Az igazgató választmány nevében

Gr. Bethlen Gábor
elnök.

Sándor József
titkár.

Helyi és vidéki hírek.

— **Gyászhir.** Deutsch Lajost, helybeli jelesebb gabnakereskedőink egyikét nagy csapás érte. Édesatyja, ki nemrég települt le Ó-Kanizsán, rövid, de súlyos betegség folytán f. hó 9-én jobblétre szenderült. Temetésére, mely 10-én d. u. 4 órákor ment végbe, számosan rándultak át Zentáról is Ó-Kanizsára. Az ismerősök és jobarátok osztatlan részvételre enyhítse a gyászoló család fájdalmát. A család a következő gyászjelentést adta ki: Deutsch szül. Freund Julia fájdalomtól megtört szívvel jelenti ugy a saját, valamint gyer-

mekei: Lajos és neje Naftali Eugenia, Johanna férj. Schön Adolfné, Stefánia férj. Rothman Sándorné, Ida férj. Gross Miksáné és Gabriella, valamint testvérei, számos rokonai és unokái nevében felejtethen férjének, Deutsch G. Adolfnak f. hó 9-én d. u. 3 órákor életének 67-ik és boldog házasságának 22-ik évében, rövid betegség után történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. hó 10-én d. u. 4 órákor fognak az Ó-Kanizsai izr. sírkeretben örök nyugalomra tételni. Ó-Kanizsán, 1888. október hó 10-én. Béke havaira! — A megboldogultat siratják még testvérei: Róza özv. Deutsch Dávidné; Deutsch G. Sándor; Nina férj. dr. Manóvil Miksáné; Deutsch Manó és neje; Deutsch G. Ignác és neje; továbbá számos jó barátai.

— A bérház bolthelyiségei még mindig oly állapotban vannak, hogy jövendelmézőkké sem tehetők, pedig már elmúlt egy éve, hogy a bérlők ott hagyták és ez idő óta a szükséges javítást százsor is lehetett volna eszközölni, sőt, ha azt azonnal teszik, a haszonbér által a javítási költségek már fedezve volnának. Ha jól értesültünk, a mulasztás nem a tanácsot, hanem a város atyáit terheli. Gyakran garasos kiadások miatt a közgyűlés egész idejét elvitázzák, de több mint ezer forint jövendelmé folyóvá tételéről említést sem tesznek.

— **Gregorits** tisztelendő ur, ki itt mint segédlelkész általános tisztelet- és szeretetben részesült, a múlt héten barátai látogatása céljából körünkben időzött, de már pénteken hazautazott.

— **Nálunk** valamint az egész környéken oly bő az aratás kukoriczában, hogy a termelők, miután már görök megteltek, nem találják helyét a fölösleg eltakarítására. Kénytelenek tehát a termés nagy részét már most tudni, minél fogva nem csak hetivásárok, hanem más napokon is tágas buzapiaczunk alig bírja befogadni a esőves kukoriczával terhelt koszikát. A bő termés dacára az árak elég magasak, mert esőves kukorica métermérszáját 2 frt 35—40 kr-ért veszik.

— **A hadmentességi adót** fizetők figyelmét felhívjuk azon körülményre, hogy kik ebbeli adójukat november 15-ig le nem fizetik, azokon a késedelmi kamatokat és intésdíjat is megveszik. December elsejéig le nem fizetett ebbeli adó végrehajtás útján hajlatik be.

— **Új időbeosztás,** mely a tizedrendszeren alapszik, hozatott nemrég javaslatba. Ezen új időbeosztás szerint a napot 10 órára osztják, minden óra 10 „tized”-re (dekad), minden „tized” 10 perczre, minden percz 10 másodperczre és minden másodpercz 10 sugárra osztatik. Egy napot tehát 100,000-re osztanak. Ezen új beosztás szerint már is készült egy óra. Még az évet is 10 hónapra

Körülbelül husz percz múlva Lassen Rezső s a „tanu” beszélgetésbe voltak mélyedve, mely beszélgetést a legnagyobb vidámság látszott élenkíteni.

Valjon mit főzhetett e kettő?

Következő reggel — szerda volt — Zsuzsánna ismét ott állt a táviróköszülék előtt, de egészen más kedvvel, mint néhány nappal ezelőtt! — Boldogító gyönyörre soha nem érzett buvá vált. Kimondhatatlan volt lelkének fájdalma s néha azt gondolta, hogy nem fogja kibírhatni. Véletlenül egy pillantást vetett a pályaudvarra s legnagyobb rémületére Lassen Rezsőt látta az ablakhoz közeledni s mintha szíven szurták volna, oly érzet támsdt benne, midőn Rezső vígan nevetve beköszöntött neki az ablakon. Még jobban fokozódott esodálkozása, midőn Rezső a főtávirót ugy köszönté, mintha már régi ismerősök volnának. Természetesen nem tudta, hogy a főtáviró tegnap Rezsővel együtt pezsgőzött.

A két új ismerős oly módon pislogott egymásra, mintha együtt történék fejüket valami dologon.

Zsuzsánna figyelmét nem kerülte el, hogy Rezső távirót adott fel, s történetesen ő kapta elintézésre.

(Vége következik.)

akarjuk beosztani. Ez még lehetséges, de a hónapok napjait, nem tudjuk, hogyan szorítják az új rendszerbe. Az új beosztás feltalálója azon reménynek ad kifejezést, hogy minden ellenérvek dacára, tervezete rövid idő alatt alkalmazásba hozatik, mi azonban úgy véljük, hogy azon rövid időt alig éri meg.

— **Dungyverszky Lázár** nagybirtokos ur Szenttamás községének azt a nemes ajánlatot tette, hogy ott a piac téren saját költségén artézi kutat fúrat s azt a község tulajdonába átengedi. Az ily ajánlat dícséretre nem szorul. Szép színben tünteti ez fel a közjó iránt buzduló nagy urat s nem is csoda, ha ajánlatát a községi képviselő testület, nagy lelkesedéssel vette tudomásul. Sok hasongondolkodású nagy birtokost kívánunk ilyenekben nem nagyon gazdag országunknak.

— **Helyreigazítás.** Mult számunk első cikkebe nyomdahiába esuszott be, a mennyiben a közigazgatási alap 250 ezer frt helyett 25 ezer frtként van kitüntetve.

— **A közigazgatási bíróság döntvényei.** A pénzügyi közigazgatási bíróság legutóbb a következő elvi jelentőségű határozatokat hozta: 1. A keresésképtelen és önálló vagyonnal nem bíró családtag, azért, mert a család fő vagyonnal bír, hadmentességi díjjal meg nem róható. 2. A szerzői jog bitorlása miatt megindított perekben, illetéki szempontból, a pertárgy értékűl a megítéltetni kért, illetőleg a megítélt kártérítési összeg tekintendő. 3. M. kir. pénzügyi közg. bíróság adóelőírás (kivetés) elmulasztásában alapuló kártérítési ügyekben határozni nem illetékes. 4. Használatba nem volt — habár kereskedők és iparosoknál köztudottan is tartott — kereskedelmi és ipartüzleti könyvek, nem esnek bélyegkötelezettség alá. 5. Ha egy és ugyanaz a fél egy beadványban, dohány- és bélyegjegyarulhatási engedélyt kér, erre a kérvényre csak egyes beadványi bélyeg jár. 6. Maradványföldváltás behajtása végett indított perekben hozott ítéletek akkor is illetékmentesek, ha a pert nem a volt földesur, hanem annak engedelményese indította. 7. Kir. kisebb haszonvételi jogok bérlője a bérbeadó terhére kivetett járadékadó ellen még akkor sincsen jogosítva felelbezn, ha annak fizetésére magát a bérbeadóval szemben szerződésileg kötelezte. 8. Az 1875-évi XXIV. t. c. 4. §-ának az 1880. évi LX. t. c. 1. §-a által módosított 10. pontjában foglalt kedvezményre jogosult önszegélyző egyesületek megadóztatásánál a nyers jövedelemből csak a befizetett törzsbetétek 6 százalékos kamata vonható le. 9. Földadózszaporulat tényleges előírásának idejétől visszafelé 5 évre írható elő. 10. A temetkezési egyesületek kamatjövödelme tőkekamatadómentességben részesül. 11. Kir. közjegyzők III. oszt. ker. adójának megállapításánál az irodai helyiség bére, illetőleg ha az iroda saját házában van, annak helyi bérértéke, a tiszta jövedelemből levonandó. Ellenben a fuvardíjak címén elszámított összeg és az előző évben fizetett III. oszt. ker. adó és áll. jöv. pótladó, az adó alá eső tiszta jövedelemből le nem vonható. 12. A szerzetrendhez tartozó tanárok, ha sem az államtól, sem egyéb alaplól illetményeket nem élveznek, hanem kizárólag csak a rend jövedelmeiből láttatnak el. IV. oszt. ker. adóval meg nem róható.

— **Utazási kedvezmény az újvidéki kiállításra.** A f. évi október hó 13-16-ik napjain Újvidéken tartandó gazdasági termény-, kertészeti és méhészeti kiállítás megtekintése céljából Újvidékre ránduló részére a dunagőzhajózási-társulat forgalmi igazgatósága a Dunán Budapesttől és a közbeeső állomásoktól Újvidékig, a Tiszán Szegedtől és a közbeeső állomásoktól Újvidékig és vissza menetkedvezményt engedélyezett. E menetkedvezmény értelmében a II. osztályú jegy I. osztályon, a III. osztályú jegy II. osztályon használható, vagyis 33 1/3% kedvezményre szól. A kedvezményt igénybe vehetik mindazok, akik ez iránt igazolvánnyal vannak ellátva. Igazolvány kapható level vagy szóbeli megkeresésre a kiállítási bizottságnál Újvidéken, az adai, ó-becsei és zentai gazdaköröknél, a palánkai, titeli, apatini szolgabírósnál, a bezdani, ó-kanizsai, moholi előjárósá-

gnál. A kedvezményes jegy október 12-től 19-ig érvényes. — E kiállítás, melynek védnökségét Párcsetich Félix főispán ur volt szíves elvállalni, tekintve a már eddig is beérkezett nagyszámu bejelentést, igen sikeresnek ígérkezik.

— **Rendőri hírek.** F. hó 8-án Pósa Péter és Zsotdos István ó-kanizsai lakosak össze-zóla-koztak s utóbbi Pósa Pétert agyonszurta. — F. hó 6-ára virradóra Vajda Márton ókanizsai lakosnak 3 darab lovát, a réti legelőről, eddig ki nem puhatolt tettesek, ellopták. — Szőlői vigyázatlanság áldozatául esett Moholon, f. hó 8-án Todorcsin Mileva kis leány, ki, míg anyja a konyhából kiment, a tüzzel játszott, miközben ruhája tüzet kapott. Mire anyja visszatért, megmenteni már lehetetlen volt, mert akkorra a kis leány teljesen lángban állva, összeégett.

Pesti magyar kereskedelmi bank.

A kereskedelmi bank tőkeszaporításának kérdése már hosszabb idő óta foglalkoztatja az igazgatóságot és pedig nem annyira a bank amugy is nagy tőkeerejének erősítése szempontjából, mint különösen azon szándékból, hogy a bank tőkéje és passzívái között helyesebb viszonyt közelítsenek meg, másrészt meg azért, mivel a bank üzleti működése terjedelemben annyira gyarapodott, hogy ez a jelenleginél nagyobb tőkeerőt igényel. A terv, mely legelőször ez előtt hét évvel merült fel, amikor a pesti kereskedelmi bank betéteje 6 millió, záloglevél forgalma pedig 8 millió volt, most, hogy az előbbi 18 millióra, az utóbbi 27 millióra emelkedett, kivételében elodázhatatlannak tűnén fel, az igazgatóság elhatározta, hogy a f. hó 24-ére összehívandó rendkívüli közgyűlésen a részvényeseknek indítványozni fogja a bank alaptőkéjének felemelését 5 millióról 8 millióra 6000 darab új részvény kibocsátása által. A kibocsátandó új részvényekre az átvételi jog a jelenlegi részvényeseknek biztosítottatik olykép, hogy ezek az új részvényeket egy a jelenlegi árfolyamnál jóval alacsonyabb áron kapják. Az új részvényeknek a névértéket meghaladó árfolyamon való értékesítéséből eredő haszon a bank tartalékaihoz fog csatoltatni. Az új részvények befizetésére az igazgatóság hosszabb határidőt fog engedélyezni, amely tulajdonilag a jövő év első hónapjaira fog esni már azért is, mert az új részvények ugyis csak 1889-től fogva részesednek az osztalékban. Az igazgatóság az alaptőke felemelését nem halasztja tovább, mert meg van győződve, hogy a bank rendes üzletének állandó jövedelmei oly tetemesek, hogy azok a tőkeszaporítás dacára azt az osztalékot fogják szolgáltatni, amelyet a részvényesek az utóbbi években élveztek. Az alaptőke-emelés által a pesti kereskedelmi bank, az elsőrendű bankok sorába lép, és e tranzakció emelni fogja posztóját úgy helyben, mint a külföldön.

A pesti magyar kereskedelmi bank 1841-ben alapítottat és a jelzett tőkeemelés alkalmából érdekel bírhat, mily osztalékot fizetett a bank részvényeseinek 45 egymásután következő üzleti évben, vagyis alapítása óta. A bank fennállása óta fizetett osztalékokat a következő összeállítás mutatja:

Év	Osztalék	Kamatláb	Év	Osztalék	Kamatláb
1842	—	—	1866	789,23	—
1843	26,30	5,26	1867	54,85	10,97
1844	28,33	5,66	1868	50,50	10,10
1845	30,—	6,—	1869	45,30	9,06
1846	30,30	6,06	1870	51,50	10,30
1847	31,30	6,26	1871	55,50	11,10
1848	25,—	5,—	1872	62,50	12,50
1849	25,—	5,—	1873	85,—	17,—
1850	25,—	5,—	1874	85,—	17,—
1851	25,—	5,—	1875	80,—	16,—
1852	25,—	5,—	1876	70,—	14,—
1853	25,—	5,—	1877	40,—	8,—
1854	27,30	5,46	1878	41,—	8,20
1855	30,30	6,06	1879	45,—	9,—
1856	35,—	7,—	1880	49,—	9,—
1857	32,—	6,40	1881	45,—	9,—
1858	33,—	6,60	1882	45,—	9,—
1859	38,20	7,64	1883	45,—	9,—
1860	43,85	8,77	1884	45,—	9,—
1861	48,95	9,51	1885	45,—	9,—
1862	50,50	10,10	1886	45,—	9,—
1863	48,50	9,70	1887	50,—	10,—
1864	49,—	9,80			
1865	57,30	11,46			
	789,23			1960,38	

A kereskedelmi bank tehát 500 frttal bezetett részvényei után 45 év alatt 1960 frt 38 kr osztalékot fizetett, vagyis átlag évenként 43 frt 52 kr (8 7/10%) és 51 frt 32 kr (10 2/10%), ha csak az utolsó 30 év vétetik tekintetbe. Ezen idő alatt a bank számos válságot élt át, anélkül, hogy ez osztalékaiban kifejezésre jutott volna.

Ha tekintetbe vesszük, hogy itt csak a tényleg kifizetett osztalékokról van szó, és hogy a rendes tartalékalap már elérte az 500.000 frtot, a rendkívüli tartalékalap pedig már 100.000 frtra emelkedett és így a tartalékok gyarapítására az intézet vezetőségében meg van a komoly igyekezet, közelfekvő az a vélemény, hogy a kereskedelmi bank ezentul is képes lesz osztalékait a szokott niveau fenntartani. A kereskedelmi bank az osztalékok magasságát illetőleg, abban a rendkívül kellemes helyzetben van, hogy aránylag kevés számu részvényt kell kamatoztatnia. Részvényeinek száma, a most tervezett új kibocsátás után 16.000 darab lesz, míg a többi nagy pénzintézetek sokkal több részvénydarabbal bírnak. Így a Magyar ált. hitelbank részvényeinek száma 50.000, a Magyar jelzáloghitelbanké 100.000 db, a Budapesti bankegyesületé 10.000 darab. — Egy sikerrel lebonyolított nagyobb üzlet elégséges tehát arra, hogy a kereskedelmi bank részvényeinek osztalékát lényegesen emelje.

A forgalom folytonos növekedését az egyes üzletágakban a következő összeállítás bizonyítja:

	1885	1886	1887
	forint	forint	forint
Leszámit. bankvált.	59.844,531	49.874,396	63.710,555
Leszámit. vált. a hiteltárs. üzletében	3.581,781	3.441,074	3.225,938
Engedély. előlegek értékpapírokra és terményekre	12.324,266	13.428,847	14.360,827
Engedély. záloglev. és közs. kölcsön.	1.847,000	4.117,900	5.713,200
Forg. a betétül.	139.311,879	181.689,391	251.020,547
Váltóüzlet. ö-szes forg.	111.796,925	92.290,160	78.180,077
Pénztári forgalom	532.283,981	705.539,260	730.972,447
A bank összes forg.	1.928.314,606	1.317.296,277	1.775.915,868
Expediált levelek száma	72,200	93,880	96,500

E szám adatok élénken dokumentálják, hogy a folyó hó 24-én megtartandó rendkívüli közgyűlésnek indítványozott tőkefelemelés indokolva van, a kereskedelmi banknak állandóan nagyobb kiterjedést nyerő üzletei által annyival inkább, mert az 1888. első félévi nyereség, mint értesülünk, mintegy 100.000 frttal nagyobb, mint a mult év hasonló szakában és a növekedett forgalom a jelenleginél nagyobb tőkeerőt igényel *

A személyszállító hajók menet rendje.

(1888-ik évi október 14-iktől további intézkedésig.)

Szegedről Zimonyig minden vasárnap, és esütörtökön reggel 6 órakor.

Szegedről Titelig minden vasárnap, kedd, esütörtök, és pénteken reggel 6 órakor.

Zentáról Zimonyig minden vasárnap, és esütörtökön reggel 1/2 9 órakor.

Zentáról Titelig minden vasárnap, kedd, esütörtök, és pénteken reggel 1/2 9 órakor.

Zentáról Szegedig minden hétfőn kedd, esütörtök, és szombaton, reggel 1/2 10 órakor.

Az ügynökség.

* Jelen cikket a „Magyar Pénzügy” című tekintélyes közgazdasági és pénzügyi szaklapból vesszük át és e helyen is örömmel konstatáljuk, hogy a Magyar kereskedelmi bank viszonyai a lehető legkonszolidáltabbak és vezetősége, élén L. Anzy Leo vezérigazgatóval, a legnagyobb mérvű bizalmat érdemli.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Schvarcz Sándor.

